

Sajtómuzeum

Krúdy Álomábécéje a Tolnai Világlapjában

Gedényi Mihály Krúdy-bibliográfiájában az 1923-as év adatainak végén találunk egy furcsa címet: Álomábécé — „A szegények mosolya”, s hozzá egy megjegyzést: „Nem láttam.” Legjobb tudomásunk szerint ennek az az oka, hogy a keresett kiadvány, pontosabban szólva: a két 32-32 oldalas füzetecske nem található közgyűjteményeinkben; szövegeik hiányoznak az író életműsorozataiból is.

A Petőfi Irodalmi Múzeum bibliográfiai munkálatai során felbukkant új adat valamelyest közelebb visz e „titokzatosan” eltűnt műhöz. Egy része ugyanis „előkerült” a Tolnai Világlapja 1923. évfolyamából.

A mai olvasók többsége már nem emlékezhet e közel fél évszázadon át megjelenő képes hetilapra, amely egyszerre volt friss és olvasmányos, szórakoztató és informatív. Alapítója, Tolnai Simon, két keze munkájával és zseniális üzleti szervezőkészséggel teremtette meg a több mint százezer példányszámmal megért vállalkozást. Indítása (1901) előtt két éven át járta az országot, hogy megteremtse előfizetői és terjesztői hálózatát. Egy hónapos ágyból és éjjeliszekrényből álló „irodában” kezdett, s később is megőrizte puritán, racionális munkastílusát. Hírben-képben mindig a legfrissebbet, irodalomban a legsikeresebbet hozta. Rendszerint nem kéziratokat, hanem már másutt megjelent versek, elbeszélések kivágatait vette meg, hogy megfelelő alkalommal újraközölje őket. Az irodalom mellett rendszeresen foglalkozott történelmi és művészeti kérdésekkel, s a béke éveiben gyakran közölte — részben címlapjain, részben a belső illusztrációk között — a magyar és az európai festészet remekműveit.

Tolnai kitűnő üzleti érzékére vall a remittendák kezelése. Egy hét múltán a lap megmaradt példányait feleáron árulta (sokan vásárolták). Ami még ezután is fennmaradt, azt mozgó, vesszőputtonyos megbízottjai hordták háztól házig a fővárosban, hogy csekély kölcsönzési díj ellenében a családok rendelkezésére bocsássák (s erre is volt igény!).

A húszas és harmincas években Tolnai figyelme erőteljesen az irodalom felé fordult. Korábbi mellékletei helyét a Tolnai Regénytár, majd a Tolnai Regény-sorozat foglalja el: Petőfit, Karinthyt, Molnár Ferencet, Tolsztojt, Balzacot, Jack Londont téve le olvasói asztalára.

Krúdy Álomábécéje is Tolnainak ezekhez a törekvéseihez kapcsolódik. Az író 1919 telén, a vesztés forradalmakat követő „restauráció” sötétjében fordul az álmok felé, s Álmoskönyvének (1920) megjelenése után is szívesen játszik az álomfejtéssel. A szegények mosolya címmel 1922 augusztusában szellemes álomfejtéseket közöl Az Újság című liberális napilap hasábjain. Mottóként az író saját szavai kíváncsognak eléjük: napjainkban „többet álmodnak az emberek Magyarországon, mint valaha, mert az álom a szegények egyetlen vigasztalója.” — Krúdy, feltehetően Tolnai biztatására, összegyűjtötte és kiegészítette Az Újságban megjelent írásait, s azokat a hetilap mellékleteként tették közre. Előzőleg azonban a szerkesztő több ízben is „ízelítőt” nyújtott belőlük.

Ezek az ízelítők azok, amelyek jelenleg a rendelkezésünkre állnak. Ha nem is teljeseek, érdemes őket megismernünk.

Lakatos Éva